

Dan narodnih buditelja“ u Đakovu i posjet potpredsjednice Republike Bugarske Iliane Jotove

[26. listopada 2022.](#) [Martina Kuvezdanin](#) [Vijest naslovna 0](#)

ĐAKOVO (TU) – [FOTOGALERIJA](#) – [VIDEO](#) – Potpredsjednica Republike Bugarske Iliana Jotova sa suradnicima, u pratnji veleposlanice Republike Bugarske u Republici Hrvatskoj Genke Vasileve Georgieve te ostalih predstavnika Bugarske nacionalne zajednice posjetila je u utorak, 25. listopada 2022. središte Đakovačko-osječke nadbiskupije, gdje je prigodnim programom proslavljen bugarski nacionalni praznik „Dan narodnih buditelja“. S bugarskim izaslanstvom u posjet je došao i Claude Grbeša, savjetnik u Ministarstvu vanjskih i europskih poslova RH.

Po dolasku u Đakovo, bugarsko izaslanstvo prvo je obišlo Spomen-muzej biskupa J. J. Strossmayera uz pratnju i stručno vodstvo ravnatelja mr. sc. vlč. Tadije Crnjaka te kustosice Irene Ivkić. Potpredsjednica Jotova ondje je s velikim zanimanjem slušala o životu biskupa Strossmayera, a poseban dojam i na nju ostavio je Zbornik pjesama braće Miladinov iz 1861. godine, te je izrazila želju da ga uzme u ruke i prelista.

Nakon obilaska Muzeja gosti su se spustili u kriptu Katedrale sv. Petra, gdje je potpredsjednica Jotova položila vijenac na grobu biskupa Strossmayera. Vijence su također položili i predstavnici Bugarske nacionalne zajednice, Matice Hrvatske, HAZU te Društva hrvatskih književnika, dok je pjevane molitvene zazive i zajedničku molitvu predvodio pomoćni biskup mons. Ivan Ćurić.

Potom je mons. Đuro Hranić, đakovačko-osječki nadbiskup, u Nadbiskupskom domu primio u audijenciju potpredsjednicu Jotovu s izaslanstvom, veleposlanicu Georgievu, predstavnik Bugarske nacionalne zajednice predvođene Raškom Ivanovim, predstavnik Matice hrvatske, Društva hrvatskih književnika, Hrvatsko-bugarskog društva te Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. Uz nadbiskupa Hranića, pomoćnog biskupa Ćurića te nadbiskupa u miru Marina Srakića, goste su dočekali gradonačelnik Đakova Marin Mandarić te zamjenik osječko-baranjskog župana Mato Lukić.

U pozdravnim riječima dobrodošlice nadbiskup je podsjetio na teška vremena 60-ih godina 19. stoljeća za bugarski narod te na biskupa Strossmayera koji je tada učinio značajne poteze kojima je omogućio kulturno i znanstveno uzdizanje bugarskoga naroda. Izrazio je radost što delegacija bugarskoga naroda svake godine dolazi na grob biskupa Strossmayera položiti vijenac i iskazati mu poštovanje. „Primamo vas s radošću i zahvalnošću i radujemo se ovim susretima koji nam daju prigodu da nastavimo razvijati uzajamnu podršku i pomoć između naših naroda i naših crkava. Biskup Strossmayer svoju je katedralu prije 140 godina posvetio ‘jedinstvu Crkava’. To je obveza i za nas danas“, rekao je nadbiskup te gostima čestitao Dan narodnih buditelja.

Potpredsjednica Jotova zahvalila je na gostoprimstvu te govorila o nacionalnom prazniku – Danu narodnih buditelja kojega slave. Istaknula je riječ „buditelj“, rekavši da su tu riječ i njezino značenje prevodili na druge jezike, ali nikada nije imala taj sadržaj i značaj koji ima u bugarskom i hrvatskom jeziku. „Za nas je to veliki praznik, na taj dan dajemo počast svim velikim ličnostima koji su svojim duhom i životnim djelom učinili ono što danas zovemo Bugarskom. Pitat ćete se zašto smo danas baš ovdje došli obilježiti ovaj praznik. Zato što smatramo da je Strossmayer bio dio ‘oltara’ Bugarske kako bismo danas bili ono što jesmo“, rekla je potpredsjednica Jotova. Također je naglasila kako su svi bili posebno dirnuti vidjevši kako u đakovačkoj prvostolnici postoji posebno mjesto – oltar sv. Ćirila i Metoda. Zaključila je: „Bez vas njihovo bi djelo bilo zaboravljeno. Na nama je da to očuvamo jer je to dio slavenstva, zajedničke civilizacije. Moramo dobro poznavati svoju povijest te zajedničkim zalaganjem prenositi tu povijest budućim generacijama.“

Na kraju prijema razmijenjeni su prigodni darovi uz srdačan razgovor svih nazočnih.

Program u đakovačkoj katedrali

Središnji dio susreta održan je u večernjim satima u đakovačkoj prvostolnici Sv. Petra. Pozdravnu riječ okupljenima uputio je nadbiskup Hranić, izražavajući radost i čast u ime svih okupljenih i čitave Đakovačko-osječke nadbiskupije od srca čestitati bugarski nacionalni praznik Dan buditelja te među okupljenima pozdraviti potpredsjednicu Jotovu, zahvaljujući joj za dolazak i želju da iskaže poštovanje i zahvalnost bugarskoga naroda za podršku i ljubav koju im je biskup Strossmayer iskazivao čitavoga života.

„Šezdesetih godina devetnaestoga stoljeća bugarski je narod prolazio tešku Kalvariju. Još je uvijek bio politički potlačen od Turaka, a Pravoslavna Crkva u to je vrijeme bila dio Grčke Pravoslavne Crkve te je sprječavala kulturni razvitak bugarskoga naroda. Naš biskup Josip Juraj Strossmayer je u to vrijeme razmišljao o potrebi kulturnog i znanstvenog uzdizanja Slavenkih naroda i o snaženju njihove inteligencije koja će zastupati njihova prava i interese. Osnivajući Akademiju znanosti i umjetnosti u Zagrebu, vrata Akademije otvorio je i bugarskom narodu. Među 143 člana, u Akademiji je na njegov zahtjev u 19. stoljeću bilo i pet Bugara. U tiskovinama i publikacijama Akademije pisali su sve do oslobođenja Bugarskoga naroda 1878. godine i bugarski znanstvenici te kulturni djelatnici, a prvi predsjednik Franjo Rački i drugi članovi Akademije u Zagrebu objavili su više veoma vrijednih djela i naslova i o Bugarskom narodu. Spomenimo samo *Acta Bulgariae ecclesiastica* Euzebija Fermedžina, koji je i sam porijeklom bio Bugarin. Nekoliko mjeseci kasnije, u travnju 1861., kad je pred Hrvatskim saborom zagovarao potrebu osnivanja Sveučilišta u Zagrebu, biskup Strossmayer govori da buduće Sveučilište treba biti otvoreno i za studente Bugare. Na Sveučilištu u Zagrebu je bilo deset stipendija za bugarske studente, koje su plaćali biskup Strossmayer i drugi donatori koje je on pronašao i animirao za taj plemenit čin“, podsjetio je nadbiskup Hrančić.

Spomenuo je i Strossmayerovu pomoć pri izdavanju prve zbirke narodnih pjesama braće Miladinov te njegovu radost kad je sultan udijelio neovisnost Bugarskoj od Grčke Crkve jer je smatrao da je to uvod u političku samostalnost bugarskoga naroda. Dodao je: „Ali je i bolno proživljavao krvavu i mučeničku sudbinu bugarskoga naroda 1876. g. te je europsku javnost pozivao na borbu protiv turskih zločina. Bio je žalostan zbog onoga što se dogodilo San Stefanskim ugovorom 1878., ali se i silno radovao kad je Bugarska vojska 1885. godine pobijedila srpsku vojsku... Biskup Strossmayer je svih tih godina diplomatski, financijski i na druge načine pomagao bugarski narod, od bugarskih ranjenika do bugarskih dobrotvornih organizacija i kulturnih djelatnika.“

Nadbiskup je zahvalio bugarskoj delegaciji što su odlučili ovom prigodom posthumno odlikovati biskupa Strossmayera prestižnim znakom „Zlatne lovorove grančice“, a potom je poimence pozdravio sve uvažene goste, među kojima veleposlanicu Republike Bugarske u RH Genku Vasilevu Georgievu, zahvaljujući joj što je u svom mandatu „dala novi zamah razvoju prijateljskih, kulturnih i gospodarskih veza između bugarskoga i hrvatskoga naroda, naučila hrvatski jezik i cijelim se bićem i srcem posvetila suradnji i zajedništvu između dva naroda“.

Potpredsjednica Iliana Jotova: Budimo dostojni djela biskupa Strossmayera

Okupljene je potom pozdravila potpredsjednica Jotova te izrazila kako su počašćeni što u povodu Dana buditelja mogu biti na ovom svetom mjestu. Istaknula je kako Bugarska ima svoju povijest više od 13 stoljeća te kako bugarska i hrvatska povijest imaju zajedničke početke jer počinju djelom Svete braće Ćirila i Metoda. „Mnogi spomenici u Bugarskoj napisani su glagoljicom, njome je napisano i Sveto pismo. Zahvaljujući sv. Borisu, njihovo djelo spašeno je za budućnost. Ova povijest je takva da je želimo prenijeti našoj djeci i budućim generacijama“, rekla je potpredsjednica Jotova, dodavši kako je i u bugarskoj, kao i u hrvatskoj povijesti, bilo puno konflikata i ratova, izdvojivši pet stoljeća turskog ropstva. „Početak bugarskog preporoda započinje u 18. stoljeću jednom malom knjižicom koju je napisao bugarski monah Pajsije Hilendarski. Bugarska nacija radala se u kulturi, obrazovanju, vjeri i duhovnosti. Za vrijeme preporoda značajne bugarske ličnosti stvorile su duhovnost bugarskog

naroda, podsjećali su ga na slavnu prošlost. Prije svoje slobode, Bugarska se izborila za svoju crkvenu neovisnost, u čemu nisu sudjelovali samo Bugari, već značajne ličnosti iz cijeloga svijeta. Zato danas odajemo počast biskupu Strossmayera jer je on dio bugarske borbe za neovisnost“, rekla je potpredsjednica Jotova te podsjetila je kako je 1861. njegovom zaslugom izdana zbirka pjesama braće Miladinov: „Danas smo moje kolege i ja imali izvanrednu priliku tu knjigu držati u rukama. To nije samo knjiga, za nas je to poput relikvije, dokaz da Bugari mogu da se osvijeste i dobiju svoju samosvijest, prvenstveno samosvijest duha. To će ostati zapamćeno.“

Naglasivši kako bugarski narod nikada neće zaboraviti Strossmayerovu ulogu da se svijet upozna sa zvjerstvima koja je taj narod doživio, podsjetila je kako je đakovački biskup među ostalim omogućio školovanje Bugara ovdje i u Europi kako bi se kasnije vratili i borili za slobodu svoje zemlje. „Također, ime biskupa Strossmayera upisano je zlatnim slovima u knjigu darovatelja za stvaranje Bugarske akademije znanosti. Ova kratka povijest dovoljna je da ime biskupa Strossmayera zauvijek ostane u oltaru bugarskih buditelja“, rekla je potpredsjednica Jotova te poručila: „Pozivam sve i to je jedini moj apel svima vama: da svojim radom i djelima budemo dostojni onoga što je učinio biskup Strossmayer, da čuvamo sjećanje na naše buditelje i zalažemo se za sve za što su se oni zalagali – slobodu, vjeru, obrazovanje i duhovnost.“

Posthumno odlikovanje biskupa Strossmayera znakom „Zlatne lovorove grančice“

Veleposlanica Genka Vasileva Georgieva potom je nadbiskupu Hraniću uručila „Zlatnu lovorovu grančicu“, počasni znak Ministra vanjskih poslova Republike Bugarske, koja se posthumno dodjeljuje biskupu Josipu Jurju Strossmayeru za njegov posebni doprinos u procesu preporoda bugarskog naroda.

Koncert Muškog vokalnog kvarteta „Svetoglas“

Usljedio je svečani koncert sakralne i folklorne glazbe Muškog vokalnog kvarteta „Svetoglas“, pod geslom *Misterij bugarskog višeglasja*. Predstavili su se s 18 narodnih i crkvenih skladbi iz

najstarijeg bugarskog folklornog sloja, višeglasnih izvedbi temeljenih na tradiciji, improvizacijama, drevnim monadama i skladnim crkvenoslavenskim napjevima. Svojim izvedbama nagrađeni su višestrukim pljeskom i čestitkama okupljenih. **Anica Banović**

FOTOGALERIJA

